

LATVIJAS VALSTS PREZĪDENTS

Rīgā 2016.gada 29.septembrī

Nr.494

Saeimas priekšsēdētājam
Inārai Mūrniecei

Par likumu “Grozījums Vārda, uzvārda
un tautības ieraksta maiņas likumā”

Ļoti cienījamā Mūrnieces kundze!

Saeima 2016.gada 15.septembrī pieņēma likumu “Grozījums Vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas likumā” (Nr.519/Lp12). Lai gan esmu saņēmis lūgumu izmantot Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 71.pantā paredzētās tiesības un atgriezt šo likumu otrreizējai caurlūkošanai Saeimā, tomēr 2016.gada 29.septembrī likumu izsludināju.

Likuma izstrādes gaitā plašu sabiedrības uzmanību guva Saeimā diskutētais priekšlikums, kas piedāvāja mainīt līdzšinējo izpratni par personas piederības latviešu nācijai noteikšanu.

Šobrīd spēkā esošais regulējums paredz, ka personas tautību nosaka, vadoties no etniskās izcelsmes, kas pierādāma ar personas tiešo augšupējo radnieku tautību divu paaudžu robežās. Līdzīgi Vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas likumā regulēts arī tautības maiņas jautājums, proti – tautības ierakstu var vienu reizi mainīt, ja persona to var pamatot ar etnisko izcelsmi.

Saeimas diskusijās otrajā un trešajā lasījumā tika vērtētas iespējas Latvijas Republikas pilsoņiem bez latviskas izcelsmes noteikt tiesības mainīt savu tautības ierakstu pret ierakstu “latvietis”, ja persona pēdējos 15 gadus pastāvīgi dzīvojuši Latvijā, augstākajā pakāpē prot latviešu valodu un apzinās sevi kā piederīgu

latviešu kultūrai un tautai, un vēlas to publiski nostiprināt. Otrajā lasījumā Saeimas vairākums šo priekšlikumu bija atbalstījis, taču trešajā lasījumā šis regulējums tika izslēgts no likumprojekta teksta. Līdzīga diskusija par izmaiņām Vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas likumā bija notikusi arī 11.Saeimā.

Iepazīstoties ar 2016.gada 15.septembrī pieņemtā likuma “Grozījums Vārda, uzvārda un tautības ieraksta maiņas likumā” izstrādes materiāliem un Saeimas debatēm, secinu, ka Saeima šo Latvijas valstij un sabiedrībai būtisko jautājumu risinājusi bez iepriekšējas analīzes un plašākām diskusijām sabiedrībā. Jautājumus, kas skar latviešu nācijas identitāti, Latvijas sabiedrības saliedētību un Latvijas valstiskuma pamatus, nebūtu vēlams izlemt sasteigti, bez to rūpīgas izvērtēšanas un juridiski korektu risinājumu piedāvājuma, kas varētu gūt Saeimas vairākuma un Latvijas sabiedrības atbalstu.

Mums ir rūpīgi jāpārdomā un nopietni jādiskutē par šo jautājumu, to vērtējot Satversmes prasību, Latvijas valsts interešu un citu Eiropas valstu prakšu kontekstā. Mums jāraugās, lai Satversmes ievadā paustā apņemšanās garantēt latviešu nācijas, latviešu valodas un kultūras pastāvēšanu un attīstību cauri gadsimtiem, nebūtu tikai Satversmē ierakstīti vārdi, bet arī tiktu īstenoti dzīvē.

Latvijas sabiedrībai ir nepieciešama kvalitatīva diskusija par to, vai piederība latviešu nācijai var tikt noteikta, pamatojoties tikai uz personas izcelšanos, vai arī ir iespējams citāds risinājums, piederību latviešu nācijai padarot atvērtu tiem, kuri vēlas apliecināt savu likteņa kopību ar latviešiem.

Tādēļ esmu iecerējis rosināt ekspertu diskusijas par šo Latvijas sabiedrībai būtisko jautājumu. Aicinu arī Saeimu šo jautājumu rūpīgi vērtēt, lai mēs kopīgiem spēkiem meklētu pārdomātu un juridiski korektu risinājumu, kas stiprina mūsu valsti un sabiedrības saliedētību.

Ar cieņu

Valsts prezidents

Raimonds Vējonis